

ODMOWA PRZERWANIA CIĄŻY A KLAUZULA SUMIENIA LEKARZA

Artykuł porusza problem sprzeciwu sumienia lekarza, który odmawia przeprowadzenia aborcji ze względu na przekonania moralne lub religijne. Sprzeciw sumienia należy do praw człowieka chronionych przez polską Konstytucję i Kodeks karny. Jest także przewidziany w art. 39 ustawy z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Prawo do sprzeciwu sumienia wobec interwencji medycznej dotyczy przypadków, gdy jej przeprowadzenie jest prawnym obowiązkiem.

Polska Konstytucja chroni ludzkie życie w każdym stadium jego rozwoju. Dopuszczalność aborcji jest wyjątkiem od zasady. Oparta jest na okolicznościach wyłączających bezprawność czynu z powodu konfliktu chronionych prawnie dóbr. Z konstrukcji tej nie da się wyprowadzić podmiotowego „prawa do aborcji”, z którym związany byłby ciężący na lekarzu obowiązek przerwania ciąży. Obowiązek taki nie ma również podstawy prawnej w art. 30 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, ponieważ przepis ten chroni każdą istotę ludzką, łącznie z nienarodzonym dzieckiem. Wydaje się zatem, że lekarz nie ma prawnego obowiązku, by możliwy konflikt między prawem dziecka do życia a prawami matki do życia i zdrowia rozstrzygać przez poświęcenie dziecka. Ma tylko taką możliwość, a jeśli z niej skorzysta, pozostaje wolny od odpowiedzialności prawnej za przerwanie ciąży. Konkludując, wydaje się, że w większości przypadków odmowy aborcji przez lekarza nie jest konieczne odwoływanie się do klauzuli sumienia.

Słowa kluczowe: klauzula sumienia, sprzeciw sumienia, aborcja, prawo do życia, prawo do aborcji

THE REFUSAL OF ABORTION AND PHYSICIAN'S CONSCIENCE CLAUSE

The article discusses the issue of the conscience objection of a physician, who refuses to carry out an abortion on the basis of moral or religious beliefs. The conscience objection belongs to human rights protected by Polish Constitution and Penal Code. It is also provided in the Article 39 of the Act of 5 December 1996 on Medical and Dental Profession. The right of conscience objection to medical intervention applies in cases, where the conducting of such intervention is a legal duty.

Polish Constitution protects humans life in every stage of its development. The admissibility of abortion is an exception to the rule. It is based on circumstances exempting the illegality of

the act due to the conflict of goods protected by law. With this kind of construction, no subjective “right to abortion” can be derived that would be accompanied by a duty of the physician to terminate the pregnancy. Such a duty has no legal base in the Article 30 Act on Medical and Dental Profession either, because this provision protects every human being, including the unborn child. It seems then, that the physician has no legal obligation to resolve the possible conflict of child’s right to life and mother rights to health and life by sacrifice of a child. He has only such a possibility, the using of which makes him free from legal liability for abortion. In conclusion, it seems that in most cases of the refusal of abortion by a physician, it is not necessary to refer to the conscience clause.

Key words: conscience clause, conscience objection, abortion, right to life, right to abortion